

Herman János

MAGYARORSZÁG, EURÓPA ÉS A JÖVŐ

Egy felelős magyar kormány előtt ott tornyosul majd a sürgető feladat: fejtetőről talpra kell állítani európai politikánkat. Véget kell vetni a mostani képtelen állapotnak, amelyben Orbán a nemzeti érdekre hivatkozva az országot szembe fordítja az Európai Unióval.

Elsőként azért, mert ez szükséges feltétele a magyar demokrácia túlélésének. Az EU-tagság és a magyar demokrácia minősége között szoros a kapcsolat. Tagság nélkül, vagy az EU széthullásának esetén a már amúgy is laposra préselt magyar demokrácia aligha maradhatna életképes. A miniszterelnök perlekedése az EU-val – legyen az bármily bizarr - uralmi-hatalmi számításokkal megmagyarázható. Hiszen napjainkra az Unió maradt az egyetlen erős, és a kormánytól független hatalmi tényező Magyarországon. EU-tagságunk az egyetlen masszív akadály a NER útjában. Az uniós jogi és politikai kötelezettségek, valamint a pénz-megvonások kerülő utakra kényszerítik Orbánt, és így hátráltatják az autokratikus hatalom-koncentráció beteljesedését. Nem csoda tehát, hogy Orbán nyugtalanító veszélyforrást lát EU-tagságunkban. Ám az Unió tartós népszerűsége miatt a kivonulás gyors meghirdetése még mindig túl sok kockázattal járna. Közben persze nő a maradás rizikója is, ahogyan mind élesebbek az összeütközések az EU-val. Miniszterelnökünk már annyira megkedvelte a prófétaágot, hogy rühell minden bizonytalanságot. Ezért mondandóját újabban két jövőre hangszereli: az egyik az EU-n belül van, a másik pedig kifelé vezet belőle. Márpedig ezt meg kell állítani.

Másodikként, a magyar politika helyreállítása azért sem halogatható sokáig, mert világtörténelmi fordulat idejét éljük, és az országnak hitelesen kell tisztáznia, hogy hová tartozik. Nemcsak a magyar demokráciának van nagy szüksége Európára, hanem az Uniónak is a magyar demokráciára. Európa az utóbbi két évtizedben nem tudta megőrizni helyét és befolyását a világban. A lassuló növekedés és a sorozatos válságok nyomán meghasonult és irányt vesztett. Nő a radikális és EU-ellenes szélsőségesek befolyása.

Az integráció fejlődésének mind az első (közösségi), mind pedig a második (uniós) szakasza arra a várákozásra épült, hogy a jó idő kitart.

Amerika jól áll a projektért, a világ csodálja az európai modellt, köröttünk pedig mindenki tolong, hogy belépjen, vagy ha ez nem lehet, legalább átvegye a normáinkat. Ez a korszak véget ért. Az EU mindaddig képtelennek bizonyult arra, hogy levonja a tanulságokat, és méltó helyet vívjon ki magának a fokozatosan elvaduló világban. Ezért stratégiai védekező pozícióba szorult. Történelme során először. De attól ez még mindig az Európai Unió marad, amelynél nincs jobb közeg Magyarország fejlődéséhez és egyenjogú részvételéhez a világ ügyeiben.

Az Orbán-jelenség az EU és a Nyugat gyengülésének csak az egyik – és messze nem a legfontosabb – tünete. Vele olyan patthelyzet jött létre, amelyben a kormányzat megengedheti, hogy gátolja az EU működését és fittyet hányjon annak akaratára. Azt is, hogy összeszűrje a levelet legnagyobb ellenségeinkkel. Orbán Viktort éppen ez a tüntetően hencegő és hányaveti hitszegés tette előbb érdekessé, majd ismertté is nemzetközi téren. Ő lett a magyar EU-tagság kisiklásának elhíresült végterméke, amely az EU tehetetlensége és a mi támogatásunk nélkül nem jött volna létre.

Igaz, hogy újabban az Unió, különösen pedig az Európai Bizottság és néhány tagállam életjeleket mutat. A Draghi-jelentés, majd az európai vezetők legutóbbi tanácskozásai valódi felülvizsgálat és új program felé mutatnak. A cél a versenyképesség növelése, az egységes belső piac kiteljesítése, a bürokrácia visszaszorítása, a megtakarítások Európában tartása és aktivizálása, valamint a *cyber-tech* felzárkózás. Ide tartozik a klímavédelmi-zöldítési erőfeszítések módjának és ütemének átgondolása, valamint a pénzügyi és az energetikai unió megteremtése. A többség immár egyetért azzal, hogy útját kell állni az illegális bevándorlásnak, hiszen az a szélsőségek erősödésének fő oka. De nyitott kérdés marad, hogyan végezhető el mindez az európai értékek és a nemzetközi jog sérelme nélkül. Arra pedig nincs garancia, hogy a megosztott és túlélésükért küzdő koalíciós kormányok keresztül tudják vinni a szükséges döntéseket.

Az EU vezetői nyugtalanul találgatják, hogy túléli-e a kollektív Nyugat Trump elnöki periódusát. Lehetséges, hogy Washington hátat fordít Ukrajnának? A lámpa már villog: Európának nincs több vesztegetni való ideje. El kell döntenie, hogy mit és mennyit tesz meg egyedül, a saját erejéből az orosz hódító politika féken tartására. Ha jól akar, akkor gyorsan növeli katonai kiadásait, és teljes gőzzel megindítja a hadiipar integrált fejlesztését. Egyben pedig beismeri, hogy nincs védelempolitika

külpolitika, illetve világos stratégiai döntések nélkül. Márpedig az EU-nak közös külpolitika helyett csak közös közleményei vannak. (Illetve – főként a magyar vétók okán – már azok sem.)

Ezzel bezárul a kör. Merthogy a vak is látja: az EU a fentebb leírt, létébe vágó feladatokat az integráció mai szintjén és keretében nem képes elvégezni.

Írásom kezdetén említettem a magyar EU-politika talpra állításának sürgető szükségét. Ennek lényegi tartalmát a fentiek tudatában könnyen meg lehet határozni: határozott kiállás az EU megújítása, mélyítése és szorosabbra fűzése mellett. Nem valamiféle ideológiai okból. Nem azért, mert egy felelős kormány föderális Európát akarna. Hanem azért, mert az ország létérdeke egy eredményes és hatékony Európa, amely képes megvédeni magát és befolyásolni a világ fő folyamatait. El kell oszlatni minden kételyt: Az EU kontextusában a szuverenitás sulykolása mesterkéltséget és értelmetlen. A szabad elhatározásból fakadó EU-tagság korlátozhatja ugyan cselekvési szabadságunkat, de jogi keretéből és lényegéből következően nem sértheti a szuverenitásunkat.

A felelős kormány ezt az elvi pozíciót egy koherens és megalapozott cselekvési programmal támasztaná alá. A magyar érdekek képviselőjének elsődleges színtere és egyben eszköze az Európai Unió. A széttöredező és a gyengéket letaposó világban életbe vágó, hogy megtarthassuk a helyünket az integráció legbelső körében. Mi több, országunknak erősíteni kell az Unióhoz fűződő szálakat, így a mélyebb pénzügyi integrációt, a közös hitelfelvételt, majd pedig a pénzügyi uniót. Nincs ok tovább halogatni az előkészületeket az euro bevezetésére.

Vétózni lehet, sőt kell is, ha az ország fontos érdeke azt megkívánja. Ezt a legtöbb uniós partner megérti – hiszen maga is így jár el. De a felelős kormány nem zsarol és nem kapcsol össze egymáshoz nem tartozó ügyeket. Pusztán sértett daczból, vagy ártó szándékkal nem köti gúzsba az egész EU-t. Egy megfontolt magyar kormány konstruktívan kapcsolódna be a hétéves költségvetési időszak most kezdődő előkészítésébe. Vétó-fenyegetések helyett támogatást és szövetségeseket gyűjtene specifikus magyar érdekek köré.

A Magyarországra irányuló illegális migrációt az amúgy is szigorúbbá váló közös európai szabályok keretein belül kell és lehet korlátozni. Ha szükséges, akkor EU-körben lehet fellépni a szabályok felülvizsgálatáért, tiszteletben tartva a belső és a nemzetközi jogot. Tartós megoldás

ügysem születhet másként, csak európai szinten és a kölcsönös szolidaritás szellemében.

Egy felelős kormány gazdasági kapcsolatot építene az egész világgal és erősítene minden szálát minden hasznos szereplővel. Eközben azonban ugyanazt mondaná Brüsszelben és Budapesten, sőt Moszkvában és Pekingben is. Washingtonról nem is beszélve. A tőkevonzás és az exportfejlesztés nem arról szól, hogy megtagadjuk a demokratikus értékeket, és országunk jogi és politikai hovatartozását.

Felelős magyar kormány értené, hogy Ukrajna védelme és az orosz hódítások mielőbbi megállítása alapvető nemzeti érdek, és ebben támaszkodnunk kell a nyugati védelmi szervezetekre. Ukrajnának minden lehetséges segítséget megadna, összhangban az EU és a NATO határozataival. Ezt követeli nemcsak a *haza becsülete*, hanem biztonsága és függetlenségének megőrzése is.

Felelős magyar kormány nem tartaná az EU intézményeit ellenségnek, és nem marná azokat lépten-nyomon. Éppen ellenkezőleg: Mielőbb helyreállítani a bizalmat irántuk, és rendezné a Magyarország elleni eljárások, illetve a befagyasztott pénzek ügyét. Annak elismerésével, hogy a kérdés összefügg a magyar demokrácia és a közélet állapotával.

Végezetül: egy felelős magyar kormány gondolna a jövőre is. Mindent megtenne azért, hogy országunk befolyáshoz, magas pozíciókhoz jusson az EU intézményeiben. Megszervezné fiataljaink felkészítését az EU-s pályázatokra. Nem nevezné árulónak azokat, akik nyíltan hangoztatják: Magyarország és a magyar nemzet jövője Európában van.